

csillagos házakat a polgármesteri hivatal szociálpolitikai osztályának vezetőjével, Szentmiklóssy Józseffel együtt kereshetné fel.¹⁵ Július 27-én és 28-án Schirmer vezetésével NVK-delegáció járt Kistarcsán és Sárvárot az internálótáborokban; a táborok két tisztességes ember, Vasdényei István, illetve Gribowszki irányítása alatt álltak. A helyzetet mindkét helyen eléggé elfogadhatónak találták. (Előzetesen a delegációnak tudomására jutott, hogy röviddel a látogatás előtt a németek – holott Horthy leállította a deportálásokat és ők maguk biztosítékokat adtak az NVK-nak – szeretét ejtették közel 1300 zsidó Kistarcsáról és mintegy 1500 zsidó Sárvárról való deportálásának.)¹⁶ A delegáció megtekintett néhány gondosan kiválasztott sárga csillagos házat és zsidó intézményt, s általánosságban, a túlszűfolttságot leszámítva, kielégítőnek találta a körülményeket.¹⁷ A látogatások persze hamis képet adtak a magyar zsidóság helyzetéről. A június 23-i, theresienstadti látogatás nem fedte fel Auschwitz és Treblinka valóságát; Kistarcsa és Sárvár felkeresése nem leplezte le a téglagyárakban és bevagonírozóközpontokban történt borzalmakat, és nem adhatott eligazítást a deportált zsidók sorsát illetően sem.

Eközben Budapesten Schirmer kapcsolatba lépett Edmund Veessenmayerral, a Német Birodalom magyarországi teljhatalmú megbízottjával, s engedélyt kért arra, hogy a deportáltaknak csomagot küldhessen, hogy meglátogathasson egy tábor, s végül, hogy elkísérhessen egy vonatot Kassára. Veessenmayer, tanácskozáva Eichmann-nal (augusztus 2-án) táviratot küldött a német külügyminisztériumba, amelyben azt írja hogy hajlandó lenne teljesíteni az első két kérést, ha „megfelelő előkészületek történének”. A harmadik kéréssel kapcsolatban azonban hangsúlyozta, hogy azt el kell utasítani, mert „ez sértené az útvonalak és a célállomások titkosságát”. Adolf Hezinger, az idegen állampolgárságú zsidók külügyminisztériumi szakértője hatáskörébe tartozott a válaszadás. Az *Inland II.* osztály vezetőjének, Horst Wagnernak írott feljegyzésében ugyanazt a választ ajánlotta, mint amit július 10-én Hitler adott a magyaroknak, azon korábbi kérésekre, hogy egyes zsidók kapjanak lehetőséget a kivándorlásra. (Ez válasz volt Svédország, Svájc és az amerikai Háborús Menekültügyi Hivatal kérésére; lásd a 25. fejezetet.) Hezinger azt javasolta, hogy a csomagok szétosztását „csak az után” kellene lehetővé tenni, „hogy újrakezdődik a zsidóknak a Birodalomba való szállítása”. Elvetette azt a gondolatot, hogy bárki is engedélyt kapjon deportálónaton kísérésére, de azt nem tartotta lehetővé, hogy „az Eichmann-nal együttműködésben végzett alapos előkészítő munkálatok után” esetleg fel lehessen keresni a táborokat.¹⁸

Az NVK bizalmasan értesítette tevékenységéről a svájci helyi és nemzetközi zsidó szervezeteket. Július 21-én Burckhardt találkozott néhány